

การศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

สุรณ อ่อนเฉย* ทิปพิพัฒน์ สันตะวัน**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2556 ใน 2 ด้าน คือพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานและพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งสัมพันธ์ กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูผู้สอนโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ซึ่งมีความเที่ยงเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

ผลการวิจัยพบว่า

พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในปีการศึกษา 2556 ทั้ง 2 ด้าน คือพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานและพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งสัมพันธ์ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การศึกษาพฤติกรรมผู้นำแบบพฤติกรรมภาวะมุ่งงานอยู่ในระดับมากและการศึกษาพฤติกรรมผู้นำแบบพฤติกรรมภาวะมุ่งสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: พฤติกรรมภาวะผู้นำ, ผู้บริหาร โรงเรียน, อำเภอชุมแสง

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 2557

** อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

The Study of Leadership Behavior of Chumsaeng School Administrators under the Office of Nakhon Sawan Primary Educational Service Area 1

Suton Onchoei* Teeppipat Suntawan**

Abstract

The purposes of this research were to study leadership behavior of Chumsaeng School administrators under the Office of NakhonSawan Primary Educational Service Area 1 in 2014 in the aspects of working leadership behavior and relationship leadership behavior. The samples were 169 teachers of Chumsaeng district under the Office of NakhonSawan Educational Service Area 1. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with the reliability coefficient of 0.89. The statistics for data analysis were percentage, meanandstandard deviation.

The research findings were as follows:

Overall, the leadership behavior in terms of working leadership and relationship leadership of Chumsaeng School administrators under the Office of NakhonSawan Primary Educational Service Area 1 in 2014 was at the high level. When considered aspect by aspect in term of ranking it was found that behavior was at the high level followed by relationship leadership behavior which was also at the high level

Keywords: Leadership Behavior, Chumsaeng school Administors, Chum Saeng District

* Student in Master of Education Degree in Educational Administration Program, Nakhon Sawan Rajabhat University, 2012.

** Lecturer in Faculty of Education in Nakhon Sawan Rajabhat University.

บทนำ

ประเทศไทยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ปีพุทธศักราช 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) ทำให้การปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ เป็นรูปธรรมมากขึ้น (วิชัย ปาละศักดิ์, 2546) จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นส่งผลให้ระบบการจัดการศึกษาเน้นการกระจายอำนาจไปสู่สถานศึกษา ส่งผลให้การบริหารงานภายในองค์กรเริ่มเปลี่ยนแปลงไปมีการกำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาไทยโดยให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามมาตรา 8 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาที่ได้บัญญัติไว้ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงต่อเนื่องและมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย (มาตรา 10) การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และเชื่อว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด (มาตรา 22) มีการกำหนดแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นหลัก (พิธาน พันทอง, 2548: 1-2)

ความสำเร็จในการบริหารโรงเรียนนั้นขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนเป็นสำคัญ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยทั่วไปจะมีการแสดงออกในลักษณะที่แตกต่างกัน จะต้องมียุทธศาสตร์ความเป็นผู้นำในสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งผู้นำจำต้องนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ภาวะผู้นำจึงขึ้นอยู่กับสถานการณ์ (อาพล พันธุ์วงศ์, ชวนชัย เชื้อสาธุชน และอนุศักดิ์ เกตุสิริ, 2556) ผู้บริหารบางคนอาจจะแสดงพฤติกรรมการบริหารในลักษณะที่เน้นความสำคัญของงานเป็นหลัก โดยกำหนดให้ผู้ใต้บังคับบัญชาดำเนินการตามนโยบายและแบบแผนมีการกำหนดระเบียบ กฎเกณฑ์ มาตรฐานและวิธีการทำงานความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นไปตามตำแหน่งหน้าที่ มีลักษณะเป็นผู้นำแบบมุ่งกิจสัมพันธ์ การบริหารงานในลักษณะนี้อาจมีผลให้ผู้ร่วมงานขาดความรู้สึกในความเป็นเจ้าของหน่วยงานสักระยะหนึ่งความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน เนื่องจากต้องปฏิบัติตามกรอบระเบียบที่วางไว้ผู้ร่วมงานขาดขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์, 2547: 135) ผู้บริหารโรงเรียนอาจแสดงพฤติกรรมการบริหารในลักษณะที่แสดงถึงความเป็นมิตรมีการเคารพซึ่งกันและกัน ให้ความไว้วางใจในการทำงาน มีสัมพันธ์ภาพ มีลักษณะเป็นผู้นำแบบมุ่งมิตรสัมพันธ์ การบริหารในลักษณะนี้อาจทำให้การทำงานของหน่วยงานนั้นไม่บรรลุผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากการขาดการควบคุม กำกับและติดตามการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน อย่างเป็นระบบในกรณีนี้บุคลากรในโรงเรียนขาดความรับผิดชอบไม่เข้าใจบทบาทและสภาพตนเอง จะยากแก่การควบคุม และผู้ร่วมงานอาจใช้สิทธิและเสรีภาพเกินขอบเขตได้ ดังนั้นการที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานผู้บริหารจึงควรให้ความสำคัญทั้งในมิติมุ่งกิจสัมพันธ์และมิติมุ่งมิตร

สัมพันธ์ควบคู่กันไปในส่วนที่เหมาะสม การบริหารจึงจะประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพ (วชิรพันธ์ แดงทิพย์, 2548: 2-3)

จากการศึกษาเอกสารรายงานการพัฒนาผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน มีพฤติกรรมภาวะผู้นำในการบริหารแตกต่างกัน ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ ได้แก่ ผู้บริหารที่ต้องการให้งานของโรงเรียนมีคุณภาพและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้จะมีพฤติกรรมมุ่งกิจสัมพันธ์โดยไม่คำนึงถึงผู้ใต้บังคับบัญชาหรือผู้ร่วมงานว่าพวกเขานั้นมีความรู้สึกละอย่างไรต่องานที่ได้รับมอบหมายไม่สามารถชี้แจงได้ จึงเป็นเหตุให้ครูผู้ใต้บังคับบัญชาขอย้ายตนเองออกจากโรงเรียนที่มีผู้บริหารแบบนั้นเป็นจำนวนมาก ในขณะที่เดียวกันมีผู้บริหารโรงเรียนบางโรงเรียนที่บริหารงานโดยไม่มีการวางแผนล่วงหน้าชอบทำงานแบบสบายชอบให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ร่วมงานเป็นการส่วนตัวมีความเป็นมิตรกับผู้ร่วมงานเสมอสนใจคุณภาพและประสิทธิภาพของงานน้อย ทำให้ผู้บริหารถูกร้องเรียนจากผู้ปกครองนักเรียนและจากชุมชนหลายราย พฤติกรรมเหล่านี้ทำให้การบริหารงานของผู้บริหารงานล้มเหลวส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำจากปัญหาดังกล่าว

จากสาเหตุดังกล่าวผู้วิจัย จึงมีความสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ว่ามีพฤติกรรมภาวะผู้นำที่เป็นอยู่ในขณะนี้เป็นอย่างใดและที่คาดหวังไว้เป็นอย่างใดซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้ผู้ที่เกี่ยวข้องอาจนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาภาวะผู้นำในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมภาวะผู้นำซึ่ง แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ 1) พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านมุ่งกิจสัมพันธ์ (Initiating structure) ซึ่งหมายถึง การแสดงออกที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงานในลักษณะที่เน้นความเข้าใจในการดำเนินงานตามระเบียบแบบแผน ตามโครงสร้างงาน การสื่อความหมายงานที่เป็นระบบ มีขั้นตอนรายละเอียดที่ชัดเจนจริงจังและมีวิธีการดำเนินงานหลากหลายตั้งแต่การวางแผน การดำเนินการการประเมินผลงานทุกระยะ อย่างมีประสิทธิภาพ 2) พฤติกรรมภาวะผู้นำด้านมุ่งมิตรสัมพันธ์ (Consideration) หมายถึง การแสดงออกที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับผู้ร่วมงานในวิถีทางประชาธิปไตยในลักษณะความเป็นมิตรที่ดี

ความไว้วางใจ ความสนใจ การให้ความช่วยเหลือดูแล การให้กำลังใจ การเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ ความเคารพนับถือ ความสนิทสนมซึ่งกันและกัน เพื่อนร่วมงานผู้นำ ภาวะผู้นำและแนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ เป็นส่วนสำคัญที่ใช้ในการศึกษาเพื่อศึกษาแนวคิดดังกล่าวมาเป็นหลักการในการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอเกี่ยวกับความหมายของผู้นำ รูปแบบของผู้นำคุณลักษณะที่ดีของผู้นำ พฤติกรรมของผู้นำ คุณธรรมของภาวะผู้นำ แนวคิดและทฤษฎีภาวะผู้นำและมาตรฐานการบริหารการศึกษาของคุรุสภา ดังที่ McFarland (1979: 214-215) และ Gibb (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542: 88; อ้างถึงใน Gibb, nd) ได้อธิบายไว้ว่า ผู้นำ คือ บุคคลที่มีความสามารถในการใช้อิทธิพลให้คนอื่นทำงานในต่างๆ ที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ นอกจากนี้ ฌ็อง-ฌัก เซอร์นันทน์ (2551: 120) ได้กล่าวว่า ผู้นำ หมายถึงบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการด้วยความเต็มใจหรือไม่เต็มใจจากสมาชิกในแต่ละสถานการณ์เพื่อทำหน้าที่นำพาหมู่คณะให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยใช้อำนาจที่เขามีในการโน้มน้าวและกระตุ้นให้สมาชิกปฏิบัติงานอย่างเต็มที่และผู้นำ คือ บุคคลที่มาจากการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งหรือการยกย่องขึ้นมาของกลุ่ม เพื่อให้ทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะและช่วยเหลือให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 337 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 169 คน กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกนและทำการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีสุ่มอย่างง่ายโดยการจับสลากได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างตามที่ต้องการ คือ จำนวน 169 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพ เพศ ประสบการณ์ จำนวน 3 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ปีการศึกษา 2556 มีลักษณะเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยให้สอดคล้อง จากนั้นร่าง แบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้ข้อเสนอแนะในการ ปรับปรุงแก้ไข หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรง เชิงเนื้อหา (Content validity) เทคนิคด้าน โครงสร้างและด้านภาษา ตลอดจนความเหมาะสมทั่วไปของ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of item objective congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ โดยคัดเลือกแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.66-1.00 ครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 30 คน เพื่อหา ค่าความเที่ยงด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการครอนบาค (Cronbach) ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยขอหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ถึงผู้บริหาร โรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ที่เป็น กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 และดำเนินการส่งแบบสอบถามและหนังสือขออนุญาตไปยัง โรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 จำนวน 169 ชุด พร้อมหนังสือจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พร้อมแนบของ เอกสารเพื่อส่งคืนผู้ศึกษาด้วยตนเอง จากนั้นผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ทั้งหมดกลับคืนมา ด้วยตัวเอง มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้วิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ และค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตอำเภอชุมแสง สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ด้วยสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วนำผลการวิเคราะห์มาเทียบกับเกณฑ์การประเมินค่าความคิดเห็น โดย การประยุกต์ใช้เกณฑ์ของ John W. Best. (1970: 174) ดังนี้

4.50 – 5.00	แปลว่า มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ	ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	แปลว่า มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ	ในระดับมาก
2.50 – 3.49	แปลว่า มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ	ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	แปลว่า มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ	ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	แปลว่า มีพฤติกรรมภาวะผู้นำ	ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์จัดลำดับค่าเฉลี่ยพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 เพื่อจัดอันดับพฤติกรรม

สรุปผลการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งมีจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 และเป็น เพศหญิง จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 10 ขึ้นไป จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 49.70

2. พฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 แบบพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงานอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.79 และยังพบว่า พฤติกรรมภาวะมุ่งงานเกี่ยวกับการส่งเสริมการปฏิบัติตามระเบียบ วัฒนธรรมในการทำงานมีค่าสูงสุด เป็นอันดับที่ 1 มีค่าเฉลี่ย 4.42 และพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงาน เกี่ยวกับการสอดส่องดูแลให้ผู้ร่วมงาน ทำงานเต็มกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล มีค่าต่ำสุด มีค่าเฉลี่ย 3.31 และเมื่อพิจารณาพฤติกรรม ภาวะผู้นำ แบบพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.06 และยังพบว่าพฤติกรรม ภาวะมุ่งสัมพันธ์เกี่ยวกับการไม่หลีกเลี่ยงในการคบหาสมาคมกับผู้ร่วมงานมีค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ย 4.44 และพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งสัมพันธ์ เกี่ยวกับการยินดีที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลง มีค่าต่ำสุด ซึ่งมีระดับ ภาวะผู้นำปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.39

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง ตาม ความเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 มีประเด็นสำคัญ ที่ควรพิจารณาและนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวม ระดับภาวะผู้นำที่เกี่ยวข้องพฤติกรรมแบบพฤติกรรมมุ่งงานและพฤติกรรมภาวะสัมพันธ์ ซึ่งมีระดับภาวะผู้นำในภาพรวมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนางานของหน่วยงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ที่มี การวางแผนการพัฒนาการจัดการศึกษาในหน่วยงาน ทุกงานอย่างจริงจัง ทั้งการจัดทำแผนงานอย่างเป็นระบบ การอบรมพัฒนาบุคลากรสายบริหารและสายผู้สอนให้มีความรู้มีความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คำนิง ผุดผ่อง (2547) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้มีผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาขององค์กร

2. จากการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งงาน ซึ่งมีระดับภาวะผู้นำในด้านดังกล่าวในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากการพัฒนางานของหน่วยงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ที่ให้ความสำคัญในการพัฒนาบุคลากร ในการส่งเสริมการทำงาน การปฏิบัติหน้าที่ สร้างวัฒนธรรมในการทำงาน เพื่อเป็นข้าราชการที่ดี ทั้งงานบริหารการศึกษา และงานด้านวิชาการ เพื่อเป็นการกระตุ้นและสร้างความตระหนักในการจัดการศึกษาให้เกิดการพัฒนา มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธวัชชัย หอมยามเย็น (2548) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงโดยพิจารณาความเป็นปัจเจกของบุคคล ด้านการใช้ อิทธิพลเชิงอุดมการณ์ ด้านการบันดลใจและด้านกระตุ้นการใช้ปัญญา ส่วนแล้วแต่เป็นลักษณะของภาวะผู้นำที่มีผลต่อการพัฒนาการศึกษา เพราะการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล โดยเฉพาะผู้บริหารที่รับฟังเรื่องราวและความคิดเห็นของผู้ร่วมงานด้วยความสนใจและตั้งใจจริง นำมาซึ่งความสำเร็จของงานในองค์กร นอกจากนี้แล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารณทัตต์ แสนวิเศษ (2550) พบว่า การพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้กับผู้บริหาร โรงเรียน ส่งผลต่อความสามารถในการบริหารงาน วิชาการและเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งหมายถึงผู้บริหาร โรงเรียนที่ดี มีศักยภาพในการบริหาร มีด้านประสิทธิผลในการดำเนินการของโรงเรียน 2 ด้าน คือ การบริหารงานวิชาการและด้านผู้เรียนเกิดประสิทธิผลไปด้วย คือการบรรลุเป้าหมายของงานนั่นเอง

3. ในการศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 1 ในภาพรวมเกี่ยวกับพฤติกรรมภาวะผู้นำมุ่งสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเรื่องที่มีผู้บริหารมีความเป็นกันเอง ในการพบปะมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนร่วมงาน ทั้งนี้เป็นเพราะความสนใจของหน่วยงานระดับกรมและระดับเขตพื้นที่ ที่ให้ความสนใจความ

เอาใจใส่ การดูแล ให้กำลังใจ การนิเทศทางการศึกษา การติดตาม ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินการจัดการศึกษาในระดับผู้บริหารและระดับสายการสอน ทำให้เกิดความเต็มใจ ความร่วมมือเกิดขึ้นในองค์กร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า ภาวะผู้นำแบบพฤติกรรมมุ่งงานที่เกี่ยวกับการสอดส่องดูแลให้ผู้ร่วมงานทำงานเต็มกำลังความสามารถของแต่ละบุคคล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สมควรที่ผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1 ควรมีการมอบหมายงานชัดเจน ให้บุคลากรแสดงความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ภาวะผู้นำแบบพฤติกรรมมุ่งสัมพันธ์ เกี่ยวกับการยินดีที่จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด สมควรที่ผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 1 ได้พัฒนาทักษะการบริหารงานในรูปแบบประชาธิปไตย การยอมรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้การจัดการศึกษาในสถานศึกษาอย่างมีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาผู้บริหารสู่ประสิทธิภาพผู้บริหารโรงเรียนในอำเภอชุมแสง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการบริหารแบบมุ่งกิจสัมพันธ์และรูปแบบมุ่งมิตรสัมพันธ์กับผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 1

เอกสารอ้างอิง

คำนิง ผุดผ่อง. (2547). ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของ โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลตะวันออก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร (การบริหารการศึกษา). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

ณัฐพันธุ์ เจริญนันทน์. (2551). พฤติกรรมองค์กร. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

ธวัชชัย หอมยามเย็น. (2548). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ประคัลภ์ ปันทพลังกูร. (2554, พฤศจิกายน). ภาวะผู้นำกับการเป็นผู้บริหารที่ดี. สืบค้นเมื่อ 20 ตุลาคม 2554 ,จาก <http://www.oknation.net/>.

- ปารณัตต์ แสนวิเศษ. (2550). **คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนบางประการที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). **พฤติกรรมกลุ่ม**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- พิธาน พื้นทอง. (2548). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาศักยภาพโรงเรียนขนาดเล็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไพฑูรย์ เจริญพันธุ์วงศ์. (2547). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- วชิราพันธ์ แดงทิพย์. (2548). **คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาที่พึงประสงค์ของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนอำเภอไพศาลี** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). ลพบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- วาสนา ไทรงาม. (2546). **ความสัมพันธ์ของแบบภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดฉะเชิงเทรา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). ฉะเชิงเทรา: สถาบันราชภัฏราชชนรินทร์.
- วิชัย ปาสะศักดิ์. (2546). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลและเมืองพัทยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา (การบริหารการศึกษา). เพชรบุรี: สถาบันราชภัฏเพชรบุรี.
- อัมพล พันธุ์วงศ์ ชวนชัย เชื้อสาธุชน และอนุศักดิ์ เกตุศิริ. (2556, มกราคม-เมษายน). รูปแบบการความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงสาเหตุของภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงาน สังกัดสำนักงานอธิการบดี มหาวิทยาลัยของรัฐ. **วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์**. 8(22): 31-44.
- McFarland. (1979). **Management : Foundation & Practices**. 5 th ed. New York: Macmillan Publishing Inc.
